

RE-KOMP

Två städer i samverkan

Organisationer i Malmö och Uppsala samarbetar kring nyanländas hälsa och integration.

Samverkan som framgångsfaktor

Under de två och ett halvt år som RE-KOMP har verkat har inte bara sex delprojekt, tre i Malmö och tre i Uppsala, etablerats. Projekten har också öppnat för nya samarbetsformer mellan de myndigheter och organisationer som deltagit i partnerskapet. Det är en utveckling som pågår och som inte kommer att upphöra vid projekttidens slut. Tvärtom, samlade resurser, samsyn och gränsöverskridande arbetsätt genererar ständigt ny utveckling.

– Vi har satt en sten i rullning

→ RE-KOMP dök inte upp från ingenstans. Projekten ingår i en kontinuerlig process under vilken synen på nyanlända flyktingar, invandrare och asylsökande har utvecklats. En sådan process har pågått samtidigt i Malmö och Uppsala. I de båda städerna har man haft likartade tankar kring modeller för effektivare introduktion. Man har sökt individuella lösningar istället för standardmodeller och vill öka möjligheten för nyanlända att etablera sig på arbetsmarknaden. De asylsökandes livssituation har uppmärksammats och man vill utveckla metoder för att förbättra deras hälsa och livsbetingelser.

Jobba med det friska och förbättra hälsan

Samverkan mellan de båda städerna har visat sig vara fruktsam. RE-KOMP är ett diskussionsforum, som ger styrka och inspiration till den fortsatta utvecklingen mot ökad samsyn. Det tidigare "stuprörstänkandet", där varje myndighet inte såg utanför sitt uppdrag och ansvarsområde, är på väg att försvinna.

– Diskussioner på ytan leder ingenvart, menar Bodil Sandstedt, folkhälsostateg vid Sydvästra Skånes sjukvårdsdistrikt. Alla har sina olika världsbilder och man tror att man förstår varandra. Men det krävs djupare samtal för att verkligen nå fram. Idag upplever jag att vi har en annan dialog och att också politikerna är intresserade och aktiva i de här frågorna.

Ett område där man kommit långt är samverkan kring hälsofrågor. Hälsoproblem försvårar eller omöjliggör det lärande som behövs för att leva ett bra liv i ett nytt land och därför är detta en angelägen fråga för alla inblandade aktörer. I all verksamhet ska man jobba med det friska och bevara och förbättra hälsan. Idag samarbetar landsting, kommun och Migrationsverket kring hälsovård och hälsoinformation för nyanlända invandrare, såväl asylsökande som personer med uppehållstillstånd.

Hälsospåret och Cosmos i Uppsala och Internationella hälsoinformatörer i Malmö är exempel på organisationsöverskridande verksamheter som har lett till förbättrad hälsa för målgruppen.

"Vanliga medmänniskors engagemang och kraft behövs. Jag ser hur mycket möten betyder."

Birgitta Martinsson, Röda korset

– Vi kommer att fortsätta den här processen, säger Bodil Sandstedt. Det är alldeles tvunget, det finns oerhört mycket mer att göra. Framför allt ska vi ha fokus på egenvård och förebyggande hälsoarbete.

Kunskapen om asylsökande har ökat

Ett ökat engagemang för de asylsökandes livssituation är en följd av RE-KOMP:s arbete. Migrationsverkets personal upplever en större förståelse för sitt uppdrag.

– Kunskapen och förståelsen för vad det innebär att vara asylsökande och vad som händer under asyltiden har definitivt ökat bland medarbetarna i de olika organisationer som ingår i RE-KOMP. Den kunskap som fanns innan samarbetet startade var förvånansvärt liten, anser Kerstin Nilsson på Migrationsverket i Malmö.

I både Malmö och Uppsala tar kommunen en mer aktiv del i verksamheten för asylsökande. I delprojektet Asylsökande i introduktion i Malmö och i Vi Knäcker Koden och Hälsospåret i Uppsala erbjuder kommunen utbildningsplatser för asylsökande inom sfi- och gymnasieutbildningen. Men framför allt är det inom hälsoområdet som man har nått långt i samverkan.

– Det är viktigt att nå de asylsökande tidigt, säger Birgitta Martinsson på Röda korsets behandlingscenter för torterade och krigsskadade. De känner sig ofta maktlösa, utan förståelse och kontroll över vad som händer. Kunskap om asylprocessen gör att de kan härbärgera sin ångest och handskas med sin oro. Där har vi som frivilligorganisation en viktig roll.

"Vi behöver inte små öar av samarbetsprojekt, nu måste vi etablera samverkan i den ordinarie verksamheten."

Sören Bergqvist, Landstinget i Uppsala län

Det handlar om deras framtid.

”Ökad samverkan är det enda sättet för varje organisation att framgångsrikt fullfölja sitt uppdrag.”

Kent Andersson, Malmö stad

Samhällsekonomiska vinster

Är det möjligt att mäta direkta effekter av RE-KOMP:s arbete? Midhat Medic är nationalekonom och fungerar som utvärderingssamordnare i projektet. Han menar att det i dagsläget är vanskligt att exakt uttrycka de samhällsekonomiska vinsterna. Däremot kan vi se tydliga tendenser. Enligt Midhat Medic ger de tre variablerna hälsa, social stabilitet och arbete utslag som kan mätas kvantitativt eller deskriptivt:

- Förbättrad hälsa ger effekter i form av minskad vårdkonsumtion. Det innebär färre besök på vårdcentraler och akutmottagningar, minskad läkemedelskonsumtion, färre inlagda på sjukhus och färre personer i rehabiliteringsprogram, samt minskade kostnader för tolkning i samband med läkarbesök.
- Social stabilitet påverkar hela familjens situation och visar sig som ökad närvaro i skola, och större benägenhet att avsluta utbildningar. Det gäller både vuxna och barn. Vidare innebär det att föräldrarollen stärks och att fritiden

disponeras bättre och mer meningsfullt. Det sociala, samhälleliga och politiska engagemanget ökar.

- Arbete medför att kommunens kostnad för försörjningsstöd minskar, liksom Arbetsförmedlingens kostnader. Arbete innebär skatteintäkter till samhället.

– Detta är ett sätt att se på vinsterna av ett förändrat arbetsätt, men de tre år som projektet pågår är alltför kort tid för att på ett bra sätt mäta effekter och resultat, säger Midhat Medic. Vi måste ha ett längre perspektiv och bygga bestående strukturer som inkluderar asylsökande, flyktingar och invandrare och tar hänsyn till deras situation.

Genom att frångå omhändertagandeperspektivet och se flyktingar och invandrare som en tillgång används samhällets resurser effektivare samtidigt som individens möjligheter ökar. I RE-KOMP har denna perspektivförskjutning långsiktigt öppnat för ett närmare samarbete över myndighetsgränserna kring asylsökande där frivilligorganisationerna spelar en allt större roll.

– På sikt är det barnen som är de stora vinnarna. Vi måste inse att det är de som växer upp i Sverige idag som har allt att vinna på att deras föräldrar har god hälsa, makt att påverka sin situation och att de känner sig delaktiga i samhället.

Fakta

Projektid: 15/11 2001 - 30/6 2005. Spridnings- och påverkansarbetet pågår till och med 30/10 2005.

Budget: Totalt ca 31,5 miljoner kronor. Europeiska socialfonden, ESF, bidrar med 9,6 miljoner kronor, 30 % av den totala kostnaden. Finansieringen är utformad så att den stöder en övergång från projekt till ordinarie verksamhet. Delprojekten finansieras därför med maximalt 25 % ESF-medel. Den organisation som behövs för att driva partnerskapet bekostas till en något högre andel av ESF-medel. I finansieringen ingår inte deltagarersättning.

”RE-KOMP har vidgat våra perspektiv och stärkt vår relation till myndigheterna i kommunen.”

Gert Thulin, NybyVision

”Det är när man får större
förståelse för varandras uppdrag och
begränsningar som man kan gå vidare.”

Anders Carlstedt, Uppsala kommun

Kunskapen och resurserna finns

Utgångspunkten för RE-KOMP:s arbete är att förändra organisationen för att få bestående effekter i verksamheterna. Det är partnerskapets aktörer som är ägare till de projekt som utvecklas och de processer som sker. RE-KOMP:s funktion är att stödja utvecklingen.

– Vi koordinatörer fungerar som coacher, säger Lars Jansson, en av koordinatörerna i RE-KOMP. Vi finns med och peppar och uppmuntrar och hjälper till att hitta lösningar, men när det fungerar, då släpper vi taget.

För organisationerna har projekten inneburit en läroprocess och meningen är att erfarenheterna ska sätta avtryck i de ordinarie verksamheterna. Då är den samordnande funktionen viktig, det är den som utgör kittet mellan aktörerna.

– Kunskap finns i organisationerna, och nätverken finns, menar Lars Jansson. Verksamheten i delprojekten finansieras till större delen lokalt och därmed finns det förutsättningar för att överföra den till ordinarie organisation. Dock är det inte lika självklart att man avsätter medel för samordning. Men samordning är nödvändig. Därför måste det finnas resurser så att de strukturer som byggts upp kan fortsätta att fungera stödjande. Det är viktigt att tänka långsiktigt och samhällsekonomiskt.

Som ringar på vattnet

Som en direkt följd av arbetet inom RE-KOMP har nya projekt startats i både Malmö och Uppsala utifrån de uppmärksammade behoven.

- Med stöd av medel från Europeiska flyktingfonden har *Center för asylsökande*, CFA, startats i Malmö. Det är en mötes- och informationsplats som

bemannas av personal från Migrationsverket, sjukvården, kommunen och Arbetsförmedlingen.

- Sydvästra Skånes sjukvårdsdistrikt ger ut informationsbroschyrer om 14 sjukdomar på sju språk, om rökavvänjning på 10 språk och sänder hälsoinformation på radio på persiska och kurdiska.
- Migrationsverket i Malmö har initierat ett nytt samarbetsprojekt – *Tidig samverkan under asyltiden*.
- I Uppsala intensifierar man satsningen på ungdomar. I samverkan med Kristianstad kommun startar man *Unga på väg*, en verksamhet som ska skapa bättre introduktion för ungdomar, som kommer till Sverige efter 15 års ålder.
- Den integrationsfrämjande verksamhet som bedrivs inom NybyVision har fått en stabilare situation och större betydelse genom det avtal som ingåtts med Uppsala kommun.
- RE-KOMP har också satt avtryck i policydokumentet *Nationell samsyn kring hälsa och första tiden i Sverige*, som de myndigheter och organisationer som arbetar med asylsökande och invandrade personer tillsammans utvecklat.
- I Uppsala har ett lokalt avtal kopplat till *Överenskommelsen om utveckling av introduktionen för flyktingar och andra invandrare* trätt i kraft. Hälsoperspektivet har lyfts in. Avtalet har undertecknats av samma parter som överenskommelsen fast på lokal nivå och dessutom av Landstinget.
- *Aros Asyl* är ett nytt utvecklingspartnerskap inom Equal omgång II, Tema Asyl. Det bedrivs av parter från Västmanlands län och Uppsala, varav flera tidigare samarbetat i RE-KOMP. Fokus ligger på återvändandeperspektivet och erfarenheterna från RE-KOMP tas tillvara.

**Mer information: Lars Jansson, koordinator,
018-727 14 72, 0708-21 62 69, lars.v.jansson@ uppsala.se**

**Linda Jönsson, koordinator, 040-34 63 92,
0705-90 53 16, linda.e.jonsson@malmo.se**

© RE-KOMP 2005 Text: m-produktion Bild sid 1: Jan-Erik Andersson (t v), Uppsala kommun (t h), sid 3: Jenny Lindhe Form: Mera text & form Tryck: Trosa tryckeri AB

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska socialfonden

Equal

Ett utvecklingspartnerskap inom Europeiska socialfondens gemenskapsinitiativ Equal, Tema Asyl

Uppsala kommun
Landstinget Uppsala län
Migrationsverket Uppsala
NybyVision Uppsala
SECA projektledning KB

Röda Korset
Malmö stad
Migrationsverket Malmö
Region Skåne, Sydvästra Skånes
sjukvårdsdistrikt